

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—
posamezna šte. 10 vin.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo; roko-
pisi se ne vračajo.

Naša Moč

Glasilo slovenskega delavstva

Uredništvo in uprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 12.

V Ljubljani, 15. februarja 1918.

Leto XIII.

Ljubljana, na pustni ponedeljek 1918.

Z Ukrajino je sklenila osrednja evropska četverozveza mir. Danes se je uradno iz Bresta Litovskega poročalo z dne 10. svečana 1918:

Za obravnavanje političnih vprašanj sestavljena nemško-avstrijsko-ruska komisija je imela 9. in 10. t. m. seje. V današnji seji komisije je predsednik ruske delegacije po naročilu svoje vlade sporočil, da Rusija, odpovedujoč se formalni mirovni pogodbi, proglašča, da je vojno stanje končano in da odreja popolno takojšnjo razorožbo ruskih bojnih sil. O drugih rečeh se bo Rusija dogovorila z zvezo štirih osrednjih držav v Petrogradu.

Vojska z Rusijo je torej končana. Osrednje evropske velesile so 9. svečana 1918 podpisale od 1. ure 59 minut do 2. ure 20 minut mir z novoustanovljeno rusko ljudovlado Ukrajino.

Velika svetovna vojska je torej na severu končana. Obroč, ki ga je bil sporazum zvaril okolu osrednjih evropskih velesil, je na severu prebit: saj na eni bojni črti so prenehali tuliti topovi, pokati puške, ragljati strojne puške. Saj na enem bojišču se ne bo več prelivala kri in se ne bodo morili ljudje.

Vprašanje, če sledi miru na severu tudi mir na zahodu: na francoskem in na italijanskem bojišču, bo tudi kmalu pojasnjeno. Sporazum: Italija, Francija, Anglija in tudi Amerika napovedujejo, da se bodo vojskovale dalje, dokler nas ne premagajo . . .

Slovenska katoliška delavska demokracija mir, ki se je dosegel na severu, kot stranka prepričanih miroljubov najiskrenejše pozdravlja, pozdravlja timbolj, ker je jugoslovanski delavec, jugoslovanska delavka, v tej vojski toliko pretrpel; pretrpel več, kakor drugi stanovi. Naš rod je žrtvoval na ognjišču naše monarhije veliko, veliko; krvne žrtve so strašne; opustošena je naša Goriška: tam, kjer je divjala bojna vihra; desetletja ne bodo vzravnala tistih vrzeli, ki jih je vojska vsekala našemu rodu. In naše delavstvo: koliko ti je pretrpelo med vojsko; plače same kot take niso napredovale, kakor so med vojsko napredovale drugod; naš delavec je med vojsko še bolj stradal, kakor je stradal pred vojsko. Naravnost obupna so poročila, ki jih dobivamo od naših delavcev o strašnem stra-

danju. Vojska je tudi naši organizaciji zadala hudo škodo: prenehalo je naše delo popolnoma seveda na Goriškem: tudi sicer smo organizacijsko trpeli. Upamo in upajmo, da bomo delavci in delavke zdaj, ko je zavladal mir na severu, otepi nevarnosti umreti od lakote. Pričakujemo, da se bo vsaj zdaj preskrbelo za prehrano delavstvu, ker dozdej je naša prehrana, milo rečeno, popolnoma odpovedala. — Grehi Stürckhove samovlade, katero je najbolj podpiral bivši demokrat, poznejši kranjski samodržec Šusteršič, so zakrivali sedanjo polomijo v prehrani. Cel svet trpi po vojski; največ pa trpimo v Avstriji, in v Avstriji trpi še največ slovenski delavec, slovenska delavka. Hribovski naš svet nam ne rodi toliko živeža, kolikor ga potrebujemo; naš kmet je moral preživljati in še preživlja velik del armade, ki se vojskuje.

Ali bomo zdaj boljše prehranjeni kakor smo bili dozdej? Tolažijo nas sicer in nam obetajo veliko, a ravno vojska nas je izučila, da so mnogokrat obljube — slepilo. Iz Ukrajine se nam obeta živež. Kdo ga bo pa pripeljal? Saj vsakdo ve, da naše železnice, ki še v mirnih časih niso bile vzorne, odpovedujejo službo. Kakor nas veseli, ker se je krvava morija vsaj na severu končala, tako smo žalostni, ker se še nadaljuje krvava morija na italijanskem in francoskem mejdanu.

Ali se bo končala strašna draginja? Dvomimo. Če bi vladala krščanska pravica na svetu, bi morale že danes pasti cene toliko, kolikor je poskočila vrednost naše krone, ker se je krvava morija na severu končala. Da pa cene ne bodo padle, za to bodo že poskrbele razne centrale in banke, ki odirajo pod zaščito vlade državo in državljane, ki so si nabrale toliko denarja, da ne vedo kam z njim. Ker izginja katoliški duh med ljudmi, izginja celo med ljudmi, ki trkajo na prsi: češ katoličani smo, veliko molimo, ap le ustanavljajo zasebne banke z namenom, da bogate sebe in zaslužujejo v svoje sebične namene celo take ljudske zadruge, ki jih je dr. Krek za to ustanovil, da dvignejo blagobit celotnega jugoslovanskega naroda, ne pa, da bogate posameznike. Gotovi ljudje se prakse liberalnih gospodarskih načel: osebne sebičnosti ne morejo otresti. Drvenje po denarju ni katoliško, ples okoli zlatega teleta je bil obsojen že v starem testamentu. Kdor hlepi

in hrepeni in koprni po denarju, ni več katoličan, ni več kristjan, je pogan in se moramo katoličani proti takim pojavom najostreje vojskovati, posebno še, če se pri takih poizkusih zlorablja čestitljivo sveto katoliško ime. Dr. Krek je v zadnjih mesecih svojega življenja tolikokrat rekel: Nekaj ne umevam; zakaj ljudje, ki bi to reč morali poznati, tako hlepe po denarju. To koprnenje po denarju: oj, mora privedi še do hudih reči. Pojavi boljševikov v Rusiji nam že kažejo, da bi jejo usodne ure premoči kapitalizma. In boljševiki se množe v vseh državah celega sveta. Saj se v sedanji realistični dobi tako težko sliši, če kdo pove resnico: In Bog se poslužuje, recimo boljševikov, da kaznuje grehe, ki jih je zakrivil brezobzirni kapitalizem, ki ga katoličanstvo najhujše obsoja.

Mi jugoslovanski delavci, ki tvorimo važen del v sestavini našega rodu, trkamo zdaj ob velevažni zgodovinski uri, ko puhti od severa blagodejna sapica miru: Daj nam, ti država, kar smo si zaslužili s krvjo cvetu našega rodu, kar so nam zaslužili porušeni domovi naše Goriške: Jugoslavijo. Tistim, ki jih skrbe dolgovi, ki bi jih morali prevzeti Jugoslavlani od skupne monarhije, pa res ne moremo reči drugega, da je bil Pavlihov osel pametnejši od njih. Jugoslavija z morsko obaljo bo gospodarsko močna dovolj, da bo, če se bo sploh ohranil sedanji kapitalistični gospodarski ustroj, prevzela z lahkoto taka bremena, ki si jih naša nemškutarška tarokna partija tudi takrat, kadar mavšlja po srebrnem grošu partijo, niti predstavljati ne more, ker si tega noče predstavljati. Sicer bomo v bodoči demokratični Jugoslaviji tudi stikali za v Švici naloženimi kapitaliji naših kapitalistov, da se ne bodo izvili davčnemu vijaku Jugoslavije.

Sedanja vojska je okrepila demokratično misel na celem svetu in posebno še med Slovani, da bi kaj takega pred vojsko nihče ne bil pričakoval. Demokratični vihar je preosnoval celo — dr. Kramarjevo mladočeško stranko: stranko čeških milijonarjev, da so jo sklenili razpustiti in da ustanove novo stranko češke državno-pravne demokracije. Stari dr. Šusteršičev prijatelj dr. Kramar je vzbujal takorekoč kes nad svojim nekdanjim omahljivim nastopom nasproti vladi. Vojska mora zadovoljiti narode: nastopati morajo v strnje-

nih vrstah, da dosežejo kar jim gre. Ne-srečni oportunistem, ki nam je pod dr. Šusteršičom zadal toliko gorja, moramo Jugoslovani vreči v staro šaro, da priborimo svobodno, demokratično Jugoslavijo: Jugoslavijo, ki bo zblížala in, kar upamo, združila vzhodno razkolno cerkev z rimsko cerkvijo, česar seveda hrvatski in naši starinarski v malika zlatega teleta zatelebani frankovci ne umevajo, ker sploh vzorov umevati ne morejo.

Glasiuk.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

SKUPŠČINA ZVEZE.

Zvezna skupščina »Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze« je sklicana 24. in 25. marca. Zvezino načelstvo je na svoji zadnji seji sklenilo sledeči dnevni red:

1. Otvoritev in pozdrav.
2. Določilo dnevnega reda in poslovnika.
3. Poročila:
 - a) načelstva,
 - b) blagajnika,
 - c) nadzorstva.
4. Volitev Zvezinega vodstva.
5. Predlogi.
6. Razgovor o gospodarskih razmerah in o tozadevnih zahtevah.
7. Zadeve, ki se pod zgorajšnjimi točkami še niso rešile.

Samostojni predlogi krajnih skupin, o katerih naj bi razpravljala zvezna skupščina, se morajo vsaj do 23. februarja 1918 predložiti Zvezinemu načelstvu. Izvzeti so izpreminjevalni predlogi o predlogih, ki so na sporedu, če se med posveti stavijo.

Zvezini skupščini predlaga načelstvo Zveze samo predloge za izpremembo prispevkov in podpore. Predlogi slove:

Tedenski prispevki znašajo 40 in 50 v; kakor si jih član izbere.

Podpore pri tedenskem prispevku 40 v znašajo:

Bolniška podpora:

Po 1. letnem članstvu 42 dni po 72 v. Najvišji znesek K 30·24.

Po 3. letnem članstvu 49 dni po 72 v. Najvišji znesek K 35·28.

Po 5. letnem članstvu 56 dni po 72 v. Najvišji znesek K 40·32.

Podpora porodnicam:

Po 1 letnem članstvu K 12.—

« 3 « « « 16.—

« 5 « « « 20.—

Podpora ob orožnih vajah.

Dnevno 75 vinarjev. Največ 4 tedne v letu.

Pogrebna podpora:

Po 1 letnem članstvu K 10.—

« 3 « « « 20.—

« 5 « « « 40.—

« 10 « « « 70.—

Podpore v 50 v razredu znašajo:

Bolniška podpora:

Po 1. letnem članstvu 50 dni po 80 v. Najvišji znesek K 40.—

Po 3. letnem članstvu 60 dni po 80 v. Najvišji znesek K 48.—

Po 5. letnem članstvu 70 dni po 90 v. Najvišji znesek K 56.—

Podpore porodnicam:

Po 1 letnem članstvu K 15.—

« 3 « « « 20.—

« 5 « « « 25.—

Podpore ob orožnih vajah.

Dnevno 90 vinarjev; največ 4 tedne v letu.

Pogrebne podpore:

Po 1 letnem članstvu K 15.—

« 3 « « « 25.—

« 5 « « « 50.—

« 10 « « « 90.—

Predbeležka za pogrebne podpore:

Člani, ki prestopijo v stanje provizionistov, si lahko puste zabeležiti pravico do pogrebne podpore, če so bili vsaj pet let člani in če so članarino redno prispevali. V tem slučaju morajo plačati vsak mesec 20 vinarjev. Prispevek lahko plačajo za celo leto naprej začetkom leta. Če se prispevek tri mesece po vrsti ne plača, ugasne pravica do vsega.

Za tiste člane, ki so bili vpoklicani, ko se uveljavijo ti predlogi, veljajo stara določila.

Če prestopi član v višji prispevalni razred, mora čakati 26 tednov, da dobi pravico do višje podpore; za porodnice pa traja čakalna doba 52 tednov. Zvezino načelstvo se pooblašča, da podporni red primerno sklepom Zvezne glavne skupščine preosnuje. Predlogi se uveljavijo dne 1. majnika 1918.

× × ×

Načelstvo Zveze izročča skupščini Zveze važno zadačo. Popolnoma se zdaj izpremenijo določila o prispevkih in o podporah. Potrebo te izpremembe bodo pač vsi naši člani brezpogojno pripoznali, a kljub temu moramo to utemeljiti.

Vojni dogodki so vse razmere prekucnili; kar se je poznalo posebno v veliki draginji, ki presega vse, kar smo si mogli včasih glede na to predstavljati. Draginja je vplivala tudi na Zvezo. Od novega leta naprej stane naše strokovno glasilo dvakrat toliko, kolikor je stalo leta 1914. Že to nam kaže, kako temeljito so se vse razmere izpremenile. Tudi podpor smo morali veliko več izplačati. Izpremenilo se je bolniško zavarovanje; vojska je oslabil ljudi; posledica: več bolnikov in višji izdatki. Bolniške podpore so se že l. 1917. za 3000 kron zvišale. Dohodki so znašali 70.000 kron, izdatki pa 63.000 kron. Če bi šlo tako naprej, moramo končati l. 1918. z velikim primanjkljajem. Kaj to pomeni, nam kaže, ker smo v letih pred vojsko končali vsako leto s prebitkom.

Henrik Conscience:

Hugon pl. Craenhove.

Povest grofa Hugona pl. Craenhove in njegovega prijatelja Abulfaragusa.

Vsled novih vtisov lepih reči, ki sva jih slišala, sva dolgo sedela in molčala predno sva pričela govoriti. Aleidis ni mogla prenehati govoriti o vitezu Walevajnu in o kralju Arturju, katerih povest nama je bil Abulfaragus prebral. Cel dan nisem ničesar čul, kar bi bilo najinim prejšnjim razgovorom podobno. Če sem se tudi trudil, da bi bil njeno pozornost kam drugam obrnil, se mi ni posrečilo. Večkrat mi je rekla: »Zakaj ne znaš brati Bernard! Kako bi bilo to lepo! Nežen in jasen je tvoj glas! Ne potrebovala bi na to strašnega Abulfaragusa.«

S silo sem zatajil svojo boleost, ko sem zapazil, kako da želi Aleidis zabave, katere ji nisem mogel preskrbeti.

Drugi dan in vse bodoče dni je prišel Abulfaragus ob določeni uri, da je bral.

Aleidis se je vselej zdelo, da ni prišel dovolj zgodaj in da je prekmalu odhajal. Dasi mi je ostala naklonjena kakor prej, sem le dobro čutil, da ji nisem bil več vse,

kot prej, in da je vsa njena čuvstva in pozornost osredotočil Abulfaragus s svojimi lepimi knjigami.

Vedoželjnost, kateri se pri meni čudiš, me je pričela liki ogenj žgati: ponoči in podnevi sem tuhtal, kako naj se naučim brati. Poizkušal sem, da bi se postavil za Abulfaragusa in da bi gledal v knjigo, kadar bere; a vedež je vselej zaprl knjigo, dokler zopet nisem na svojem stolu sedel. Večkrat, ne enkrat, sem sklenil, da s silo vlomim v sobo in ukradem kako knjigo, a namera se mi ni posrečila: kadar sem kaj takega poizkušal, je stal Abulfaragus za menoj.

Nekega jutra sem se spomnil, da so vsekane črke na nagrobniku brstovega gozdiča. Radovednost je premagala bojazen: vdrl sem vanj, dasi sem se tresel od strahu. Oveneale cvetlice so pokrivalo tla in kamen; na napis sem štrlel v zavesti žarečega obraza. A nenadoma je zašumelo listje; ko sem pogledal nazaj, sem videl, da gre Abulfaragus proti gomili. Preplašen sem se skrtil pod najgostejše listje; zadrževal sem sapo in opazoval svojega nasprotnika. Abulfaragus se je počasi bližal gomili, potegnil je košarico s cveticami izpod plašča in jih je trosil po kamnu; njih

vonj je bil tako krepak, da je duhtelo tudi v mojem skrivališču. Slišal sem, kako je Abulfaragus plakajoč rekel:

»O Gospod Jezus, z dragoceno tvojo krvjo podeli duši mojega dobrotnika in moje sestre večni mir! Amen.«

Sklonil je nato glavo, lil je solze; smilil se mi je tako, da sem pričel sam plakati. In Abulfaragus me je izsledil. Njegovi očesi sta tako vzplamteli, da je vzkliknil strahu. Vedež me je prijel za roko, me potegnil vun in govoril s strašnim glasom:

»Videl in slišal si, predrznež! A če se boš drznil govoriti, ti smrt za vselej zapre usta!«

Na kolenih sem ga prosil, naj mi odpusti. Abulfaragus se je oddaljil; od daleč me je še grozeče gledal. Nisem ostal dalje tam; gozdič mi je postal strašnejši kakor kdaj koli prej. Blodil sem okrog, dokler nisem zopet zbral svojih misli in se vrnil k Aleidisi. Trapala me je sicer misel, o tem, kar mi je rekel Abulfaragus in če je mati moje Aleidis sestra Abulfaragusa, katerega sem sovražil, a o mojem posetu pri gomili bi le ne bil za nobeno ceno govoril. O tem pripetljaju sem molčal, kakor mutec. Abulfaragus je vsak dan prihajal in bral; zdelo se je, kakor da je pozabil na

Neobhodno potrebno je, da preosnujemo finančno poslovanje. Najnižji tedenski znesek bo znašal v bodoče 40 vinarjev. V tem prispevalnem razredu ostane dosedanja višina bolniških podpor. Zvišajo se porodne podpore, podpore povodom orožnih vaj in glede na pogrebne prispevke. Podpore porodnicam se po 5 letih članstva podvoje. Podpora povodom orožnih vaj sama kot taka ni visoka, a v bodoče se bo zaračunala po tednih in ne več po dneh kakor sedaj. Zviša se tudi pogrebna podpora in sicer po 5 letnem članstvu od 30 na 40 kron. 50 vinarski razred je prostovoljen, a člani, ki so bili zdaj v 40 v razredu, se vabijo, naj vstopijo v 50 vinarski razred, ker si tako lahko zagotovijo višje podpore. Želeti je, da bi veliko članov pristopilo v 50 v razred.

Predlogi glede na provizioniste so novi. Dozdaj upokojeni člani niso plačevali prispevkov in so si pustili zabeležiti pravico do pogrebne podpore, a to je povzročilo razne neprilike. Da jih odpravimo, morajo upokojeni člani prispevati Zvezi 20 v mesečno, ker upokojeni člani pač tudi potrebujejo podpore Zveze, ker smo morali pri vsaki pokojninski preosnovi naspopiti tudi za upokojence tudi med vojsko. Pravilno je, da ostanejo pri organizaciji tudi upokojenci.

Izrecno pripominjamo, da tistim, ki bodo do 1. majnika 1918 upokojeni, ne bo treba plačevati 20 v mesečno.

Upamo, da člani pritrde predlogom načelstva. Pravočasno moramo vse storiti, da nas dogodki ne prehitijo!

Shod na Jesenicah.

3. februarja 1918.

Gosp. poslanec Gostinčar je poročal, kako važno je danes delavsko vprašanje, posebno sedaj, ko nam preti, da se delo v tovarni ustavi radi pomanjkanja materiala, ker nam je dovoljena državna podpora sa-

moje opazovanje. Shujšal sem, obledel; tako sta me žgali koprnjenje do vede in zavist na Abulfaragusa radi njegove umetnosti.

Nekega dne, nikdar ga ne pozabim, smo zopet sedeli pri vedežu; novo knjigo je položil na svoji koleno, ker smo prejšnji večer končali s čitanjem povesti Flos in Blancflos. Aladis je gledal vedoželjno nani, v radovednosti mu je takorekoč jemala vsako besedo iz ust. Nenadoma je postal vedežev obraz nepopisno sladak, njegove oči so žarele, mehak mu je postal glas. Obrnil se je k Aleidei in je prečital sledeče besede, ki sem se jih precej naučil, tako so me ginile.

»Lepa deva nežna in čista; polna vseh čednosti; plemenita in fina si, uljudna, čista in mila in nežna; kje naj dobim besede, ki bi razglašale tvojo čast, čarovno moč tvoje lepote, modrost tvojega jezika in znanost — nihče se ne more s teboj meriti; ničesar ni pri tebi pozabil Bog.«

Videl sem, da je med temi besedami zažarel obraz Aleidis radosti, a čimboli se je ona radovala in je bila ginjena, tembolj sta mene trpili bolest in zavist. Solze so lile po mojih licih, dokler ni vedež vstal in odšel.

mo do 28. t. m., če ne bo dela, zna biti delavstvo postavljeno na cesto brez dela in dohodkov, in tako postavljeno v največjo bedo, zato je nujno potrebno, da vloži delavstvo prošnjo za državno podporo še naprej, katero prošnjo bodo poslanci na Dunaju krepko podpirali.

Priporočam, kako potrebna je delavska organizacija, h kateri bi moral pristopiti vsak delavec in vsaka delavka, kajti le v organizaciji je moč, ker se nabira delavski kapital, ki se v delavskih bojih tako nujno rabi.

Zelo potrebna je tudi gospodarska organizacija; za njo smo se vse premalo zanimali, sedaj se šele vidi, kako koristna so konsumna društva. Vsi bi se morali krepko oklepati konsumnih društev, kajti le potem teh bi bilo izključeno vsako odušerstvo in izkoriščanje.

Obširno je govoril o jugoslovanski deklaraciji. Hočemo biti gospodarji na domačih tleh, in nikdar ne podlagati tujčevi peti.

Za poldrugourni govor, ki je bil zelo podučljiv za nas delavce, smo gospodu poslancu zelo hvaležni.

Iz Idrije.

V letošnjem letu se je pričelo tudi med nami malo gibati, seve prisilila je k temu beda. Kako se skrbi za nas je v kratkem povedano — slabo, da slabše se ne more. Vprašanje je, pa kdo je temu kriv? — po moji misli tisti, ki ima kaj za govoriti. Da je dolžnost erarja skrbeti za svoje delavce, to je ena in glavno krivdo nosi on, če njegovo delavstvo trpi pomanjkanje. Kriv pa je še nekdo drugi, oziroma so pa še drugi, in to so naši sociji. Vsakemu je znano, kako hud boj se je bil za odpravo naturalij, to je žita in drv, šle so; kdo ima zaslužno za to ve vsak rudar, da socialni demokrati. Vršili so se shodi, dokazovalo se je, da ne pustimo kar imamo, a vse ni nič pomagalo; mi hočemo denar, pa je konec besedi, to je bila beseda socijev. Pa danes? Drva so v gozdu, živeš pa pri kmetih; ti rudar si pojdi pa za ne mal denar iskati, če hočeš, da ne zmrzneš in gladu ne pogineš. Nimam namena omenjati oseb, katere so si zato dobro toliko prizadejale, saj jih itak pozna vsak rudar.

Še vedno je bilo, je in bo, da za kaj pametnega so ti ljudje nesprejemljivi, zakaj ne vemo, so pač samo za to, da delajo razdor med rudarji, ker če jim na shodu kaj predlagaš, ne zamude prilike, da bi te ne šli denuncirati. Imajo vse delavske korporacije v svojih rokah in kaj se stori? — nič! Glavno jim je agitacija za njih organizacijo, kar bi se po mojem reklo: prinesite vsak mesec, in to vsak, nekaj kronc, a kaj se bo z njimi zgodilo, to je pa skrb tistih, ki znajo za to poskrbeti. Kaj bi pa mislili; bomo pa tudi mi vam narekovali, seve, vse v znamenju svobode. Ni ga shoda brez te agitacije, češ, kaj bi se vse doseglo, ko bi bili vsi organizirani. In posebno hudega zagovornika in agitatorja imajo v osebi uniformiranega in od erarja plačanega »Kassinodienerja«, bivšega raznašalca »Zarje«. Temu bi svetovali v premislek: Imeli ste organizirano nad polovico vsega tukajšnjega delavstva, in zakaj? Ker so od vas pričakovali, da bodo besedam sle-

dila dejanja. Zdaj imate pa peščico, tako da se ne morete več sklicevati na večino tu, ampak na splošno vašo Unijo — in zopet vprašanje: zakaj? Zato, ker delavec ni slep in dobro vidi, kako se zanj dela. Kaj ste dosegli? V koliko se je izboljšal položaj? Kje so naše pravice? Seveda, dosegli ste in sicer to, kar niso mogli razni gospodje uradniki tu kakor v ministrstvu tiste čase, kakor vi pravite, da so bili rudarji še nezavedni, to je odpraviti žito in drva, dosegli pa niste zato nikakega izboljšanja k dnini, tako, da sedaj nimamo ne drv, ne žita in tudi ne denarja — torej sijajen uspeh.

Prosili ste uradniškega predstojnika g. Billeka, naj ne gre v zaslužni pokoj, ker delavstvo bo v tem času vojne rabilo moža, kateri bo zanj skrbel. Ko ste se pa glede tega malo urezali, je pa ni korajže mu iti povedati splošnega mišljenja delavstva, da se mu prav od srca zahvaljuje za tako skrb in da ga je z njegovim nemškim nacionalizmom do grla sito. Krajevni odbor ne nastopa kot tak, enako tudi odbor bratovske skladnice, kakor sami pravijo, se ne upošteva njih volje, — zakaj ste pa torej, če se dela lahko proti vaši volji? Dragi moji, moral bi biti v resnici človek prav slep, da bi tega ne videl. Ker pa sami tega ne veste, kako se temu odpomore, bo treba povedati in sicer na vsa ušesa: možje odstopite! Hvaležni smo vam za vaš trud; bomo poskusili pa še z drugimi en čas, da bomo videli, če se bo delalo tudi preko njih in če se bo, dal se jim bo enak nasvet. Drugič zopet kaj.

Modri nasveti preganjalcu ententarjev »Bertlu« na pustni torek 1918. Bertl se zdaj več ne predstavlja in postavlja kakor v časih miru, z in na konju. Da se prikupi črki Š, ki jo tako ljubi, si je izbral posel — detektiva. Vsak, ki ni črki Š všeč, postane pred mrkim Bertlovim pogledom — ententar. Bertlu moramo, ker smo dobri ljudje, pomagati pri tem delu za »prepošteno« njegovo stvar. Poznamo pristaša entente v Ljubljani, ki s svojo ženko najrajši parlira francosko, ki: strah in groza, rad pripoveduje, kar je napisal najboljši ameriški šaljivec Mark Twain in, ki ima celo v Franciji sorodstvo, ki je imel celo Francozinjo v svoji službi in ki, kadar pride v Curih, ostentativno samo francosko parlira. Bertl; na plan! Sled imaš. Odkrij in povej, kdo li je najnevarnejši ententar v Ljubljani? Skuhaj raco, ki bo prekosila vse tvoje dosedanje racarije!

Ločitev cerkve od države v Rusiji.

V silovitem preobratu na Ruskem so se dogodki tako hitro vrstili, da ločitev cerkve od države ni izzvala tolike pozornosti kakor drugi dogodki. Republikanske stranke so zmagale v Petrogradu približno sredi marca 1917. Kerenskega pristaši so delali na to, da so se plenile cerkve, a takozvana začasna vlada se le ni drznila zapleniti premoženja cerkev in samostanov; bali so se kmetov, ki radi romajo v samostanske cerkve. Ko je padla ruska koalicijska vlada in so se polastili bolševiki oblasti, so precej pokazali, da jim gre

za to, da tudi v cerkvenem oziru skrajno dosledno izvedejo socialističen marksističen program. Izdali so v ta namen dekret, s katerim se podpravi vse cerkveno premoženje; verskim družbam ne priznavajo niti pravice pravnih oseb in jih smatrajo za društva zasebno-pravnega značaja. Delali so torej popolnoma po francoskem zgledu. Zakon so proglasili za čisto državno zadevo, duhovnikom raznih verskih družb so prepovedali učiti v državnih šolah krščanski nauk. Posebno preže boljše-viki na zlato in na cerkvene zlate posode, ki so se v stoletjih nabrale v raznih cerkvah. In socialni demokratje vedno pravijo, da je vera zasebna reč . . .

Okno v svet.

Promet s čevlji. V smislu naredbe c. kr. trgovskega ministrstva z dne 13. decembra 1917, drž. zak. št. 482, se sme novo kakor staro obuvati prodajati porabnikom izključno le proti izkaznicam. V splošnem veljajo slične določbe kot pri prometu z blagom in obleko. Do definitivne ureditve bo v najnujnejšem slučaju izdajala izkaznice za mesto Ljubljana »Deželna poslovalnica za preskrbo prebivalstva z obleko« (Šolski drevored št. 2), na deželi pa pristojna okr. glavarstva.

Najvišje cene za nadrobno prodajo suhega sadja. V smislu ukaza c. kr. dežel. predsednika za Kranjsko z dne 3. januarja t. l. se pri nadrobni prodaji suhega sadja ali slivove (češljeve) čežane, t. j. pri neposredni oddaji samoporabnikom naslednje najvišje cene ne smejo prekoračiti: 1. Suha jabolka, in sicer: za jabolčne zrezke in krljle kg 5 K 60 v. 2. Suhe hruške, in sicer: a) za velike suhe hruške, cele ali razrezane 5 K 80 v., b) za suhe hruške srednje velikosti, cele ali razrezane 4 K 60 v., c) za male suhe hruške, cele sadove 3 K 40 v., d) za suhe lesnike 2 K 76 v. 3. Suhe slive (češple), in sicer: a) za originalno blago, to je za sadove brez poškodb (brez ozira koliko jih gre na kilogram) 3 K 12 v., b) za odbirek 2 K 56 v., c) za dvakrat presušene (preparjene) suhe slive (v zabojih) 4 K 4 v. 4. Slivova (češpljeva) čežana, in sicer: za dobro kuhano blago, brez koščic in smoda narejeno iz svežih češpelj 3 K 88 v. Te cene veljajo seveda za en kilogram dobro posušenega trpežnega blaga tuzemskega ali inozemskega izvora. Prestopke tega ukaza kaznuje politično okrajno oblastvo in sicer z zaporom do 6 mesecev, če ne spadajo dejanja še pod strožjo kazen. Poleg te kazni se pa sme naložiti tudi denarna kazen do 10.000 K. Kazen v tej izmeri pa ne zadene samo storilca, temveč tudi tistega, ki drugega k takemu dejanju napeljuje, ali ki sodeluje pri njegovi izvršitvi. Blago, odnosno izkupiček blaga, na katero se nanaša kaznivo dejanje zapade v prid države, brez ozira na to, če je tisto last storilca ali ne. Ukaz je stopil v veljavo z dnem razglasitve.

Najvišje cene za prodajo mleka. Pri prodaji neposnetega mleka v ozemlju mesta Ljubljane se naslednje najvišje cene ne smejo prekoračiti: 1. kadar prodaja pridelovalec neposrednim porabnikom in se dostavi mleko na dom, za liter 60 v.; 2. v nadrobni prodaji: a) za prodajo »Mlekarske zveze« v Ljubljani za liter 66 v., b) za dru-

ge obrtne prodaje za liter 60 v. V vseh drugih delih dežele se pri prodaji neposnetega mleka v hlevu ne sme prekoračiti cena 50 v. Prestopke tega ukaza kaznuje politično okrajno oblastvo z denarjem do 5000 K ali z zaporom do šest mesecev, ako dejanje po obstoječih zakonih ne spada pod strožjo kazen. Kdor napeljuje k takemu dejanju ali sodeluje ob njega izvršitvi, se enako kaznuje.

Obrtna šola za invalide v Ljubljani.

Dne 10. januarja 1918 se je otvorila v Ljubljani popolno organizirana obrtna invalidska šola, ki jo je ustanovilo ministrstvo za javna dela v sporazumu in s podporo vojaške višje oblasti. Vodstvo novega zavoda je ministrstvo poverilo ravnatelju c. kr. državne obrtne šole. Ker so poslopja državne obrtne šole večinoma še v vojaški porabi, je poveljstvo soške armade postavilo tri posebne barake za invalidsko šolo. Te lične in primerno opremljene zgradbe stoji pred poslopjem državne obrtne šole in obsegajo prostore za upravo, za delavniški in za teoretični pouk. Invalidska šola ima namen, vojakom, ki se vračajo bolni ali poškodovani v domovino, nuditi priliko, da se temeljito in vsestransko izobrazijo in da spopolnijo in razširijo svoje znanje ali pa da se izvežbajo v svojem nekdanjem poklicu in se celo posvetijo novemu poklicu; strokovna izobrazba se jim nudi v najintenzivnejši izmeri in povsem individualno, tako da si pribore v kratkem času boljše in tudi nove pogoje za zaslužek. Pouk na invalidski šoli obsega najprej one predmete, ki so zastopani v učnem načrtu državne obrtne šole; ti so: 1. stavbni obrti (zidarski, tesarski in kamnoseški obrti); 2. mehnično-tehnični obrti (kovaški, ključavničarski, strugarški, mehnični obrti); 3. elektrotehniko; 4. stavbno in pohištveno mizarstvo in lesno strugarstvo; 5. lesno in kameno kiparstvo, modeliranje in pozlačevanje; 6. splošno izobraževalne predmete, kakor slovenski in nemški jezik, računstvo, kalkulacijo, pisanje, osobito z levo roko. Izmed obrtov, ki se običajno ne poučujejo na državni obrtni šoli, pridejo v poštev: knjigoveški obrt, krojaštvo, čevljarstvo in pletarstvo. Vsled mnogih težkoč, ki se pojavljajo še vedno pri nabavi orodja in materiala in pri dobavi učnih moči, so se dne 10. januarja 1918 otvorili le naslednji oddelki: tečaj za mehnično tehnične obrte, osobito za ključavničarstvo, oddelek za stavbno in pohištveno mizarstvo in strugarstvo, za lesno in kameno kiparstvo in splošno izobraževalni tečaji. Ostali oddelki pridejo pozneje na vrsto. V invalidsko šolo se sprejemajo invalidi, ki se nahajajo še po vojaških zdraviliščih, ortopedičnih zavodih, kopeljih itd., ki stoji torej pred superarbitracijo. Takim invalidom se je za sprejem oglašiti pri neposrednem poveljniku, ki potem primerno ukrene, da pride invalid v šolo. Umeje se, da dobi za čas svojega šolanja popolno vojaško preskrbo. V šolo pa vstopijo lahko tudi taki invalidi, ki so že odpuščeni od vojakov in superarbitrirani. Dotični invalidi se morajo zglašiti pri svojem županstvu ali pri okrajnem glavarstvu in prinesiti s seboj svoje vojaške izkaze. Župan ozir. okrajni glavar sporoči priglasitev c. kr. deželni komisiji za preskrbo vračajočih se bojniki v Ljubljani, ki potem izposluje pri vojaškem poveljništvu, da invalida reaktivirajo, t. j.

postavijo zopet v vojaški stan, seveda le za toliko časa, dokler traja šolanje. Vpoklicani invalidi dobe med obiskovanjem šole ravno tako popolno vojaško oskrbo, obdrže pa poleg tega tudi vse svoje invalidske pristojbine, kakor invalidsko penzijo, ranjeniško ali osebno doklado itd. Vsa potrebna pojasnila glede uredbe invalidske šole in glede sprejemanja vanjo daje ravnateljstvo državne obrtne šole v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Mihael Moškerc**,
Tisk Katoliške Tiskarne.

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Ustanov. 1. 1893.

Ustanov. 1. 1893.

UZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO U LJUBLJANI

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenskih poljc, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ letih v odsekah ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{4}$ ‰.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Solskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti št. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem 1. 1916. vlog . . . K 55.000.000
hipoteknih in občinskih posojil . . . » 39.000.000
rezervnega zaklada . . . » 1.500.000

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po 4%, večje in nestalne vloge pa po dogovoru. — Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade. — Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 $\frac{1}{4}$ ‰ obrestim in proti najmanj 1% oziroma $\frac{3}{4}$ ‰ odplačevanju na dolg. — V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.